

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6ica una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 40 doideceri, or 3 galbini mon. suzatori6. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 74.

Brasiovu, 28/16 Septembriu 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Reuniunea romana din Aradu.

Adunarea generale pre anulu 1864/5 a Asociatiunei nationale in Aradu pentru cultur'a si conversarea poporului romanu, — carea inca la 1/13 Maiu a. c. era se se tiena, inse dela acestu terminu, din caus'a calamitateri intrevenite din sece'ta anului trecut, fu amanata, — in intielesulu §-lui 10, alu statuteloru, cu ac6st'a se defige si conchiama pre 13/25 si urmat6riele dile ale lunei Octobre 1864, la 9 6re deman6ti'a; despre ce MODD. membri ai Asociatiunei, pre longa acea observare se insciintia, cumca ac6sta adunare generale, conformu §-lui 16 alu statuteloru, deodata se conchiama si din scopulu specificu alu schimbarei statuteloru, de 6ra ce in acele se observara unele scdiaminte, a caroru suplinire se vede a fi de necesitate neamenabile.

Speramu si dorimu o participare catu mai numerosa din partea MODD. membri, la ac6sta moment6sa adunare generale.

Datu din siedinti'a direptiunei Asociatiunei nationale in Aradu pentru cultur'a si conversarea poporului romanu. — In Aradu 13/25 Iuliu 1864.

Sigismundu Popoviciu m. p. direct. secund.

Ioane Popoviiu Desseannu m. p. membru alu direptiunei.

Iositu Illoviciu m. p. notariu.

Dela diet'a Transilvaniei.

Siedinti'a din 17 Sept. in ordine a CII (102). Cetinduse protocolulu in t6te trei limbele patriei din siedinti'a CI. se verifica, si se trece la ordinea dilei, care e desbaterea asupr'a art. de lege pentru organizarea si infintiarea trib. supremu judiciale, confirmatu de Maiestatei si retramisu dietei spre noua desbatere asupr'a §§-loru modificati — intre cari modificarea esentiale e la § 1, c6 adeca resiedinti'a trib. supr. se fia in Vien'a.

Ref. Trauschenfels: Comisiunea s'a aflu in demnata a primi articolulu de lege privitoriu la organizarea si infintiarea unui trib. supr. jud. asia, dupa cum a venitu dela Maiestatea S'a modificatu si confirmatu.

Presied.: Acum se deschide desbaterea generale.

Vajda se dechiara a primi articolulu de lege retramisu de Maiestatea S'a, afara de § 1, la care 'si iea indresnela a face unu emendamentu: c6 adeca inalt'a dieta se faca in privinti'a ac6sta o pre umilita representatiune catra Maiestatea S'a, in care aducunduse causele ce ind6mna pre inalt'a casa, c6 tribunalulu supremu se fia in patria — se lu r6ge, c6 luandu in consideratiune acelea cause, se se indure pre graciosu a sanction6 acestu articulu de lege, dupa cum la formulatu diet'a antaiu, adeca c6 trib. supr. jud. se fia in ti6ra, si nu in Vien'a.

Presied.: A-ci numai acelea propuneri au locu, cari sunt, s6u pentru trecerea la ordinea dilei, s6u pentru amanarea obiectului, alte propuneri n'au locu.

Vajda: Mi reservesu dar' dreptulu, a face ac6st'a propunere la desbaterea speciale.

Reg. Zimmermann voiesce, c6 ministrii, intre cari e si cancelariulu aulicu transilvanu, se fia respundietori, pentru aceea face propunerea, c6 proiectulu privitoriu la infintiarea si organizarea unui trib. supr. pentru Transilvani'a se se pred6 comitetului inderetru spre reportare noua despre competenti'a tribunalului supremu infintiandu, c6 judecatoria la incusele asupr'a cancelariului aulicu transilvanu si, c6 ac6st'a causa momentosa se nu se tragane, — comitetulu se reporteze in tempu de 6 dile.

Presied. dechiara ac6sta propunere a nu fi la ordinea dilei, si c6 o propunere de sene statatoria si in neci o legatura cu obiectulu dilei, nu o p6te las6 neci la intrebarea de spriginire si neci la pertractare.

Reg. Zimmermann are cuventu, apoi se intrepru de presiedintele, si dupa acea eara 'si continua vorbirea, si apoi se da cuventulu dlui dep. Negrutiu.

Negrutiu: ... Eu art. ac6st'a de lege precum a venitu in diosu aprobatu de S. S'a c. r. apost. Maiestate, in totu cuprensulu seu ilu primescu nestramutatu. Dloru, e adeveratu, cumca eu antai'a si data mi-amu datu votulu meu, c6 se fia resiedinti'a trib. supr. jud. a-ci in Ard6lu, dar', dloru, in confer. mi'amu datu parerea asia, ca potescu se fia in Transilvani'a, si facunduse reflexiune, ca d6ca va veni inderetru dela Mai. S'a si se va ved6 ca voi'a Mai. Sale este espresa intr'acolo, c6 resiedeinti'a se fia in Vien'a, amu disu, cumca neci unulu nu va fi, care nu s'ar' supune vointiei Mai. Sale c. r. apost. "... Asiadiara din indemnulu, ca Mai. S'a e regeneratoriulu romaniloru dice in fine ... „voiescu, c6 vointi'a Mai. Sale a-ci espresa se se prim6sca si rogu pre onoratii dd. de natiunea romana, c6 se prim6sca acestu art. de lege asia cum a venitu aprobatu de Maiestatea S'a.“ (Rosz! in stang'a).

Esc. S'a metrop. Siulutiu: Marita casa! Din protocolulu stenografiloru socotescu, ca fia-care va put6 ved6, ca unulu dintre aceia cari in totu chipulu aru fi doritu, c6 tribunalulu supremu judiciale se remana in Transilvani'a, amu fostu si eu; argumentele si causele mele, pe care amu socotitu, ca e fundata ac6sta dorire a mea, leamu desvoltatu atunci pe largu si acumu nu vr6u se ostenescu pre inalt'a casa cu repetirea acelor'a. Atunci intielegundu din cuventarile, care s'au adusu in ac6sta inalt'a casa de catra unii, aceea obiec-tiune, cumca Mai. S'a dara articolulu ac6st'a l'aru intari si cumca voia Mai. Sale ar' fi, c6 tribunalulu supremu se 'si aiba resiedinti'a s'a in Vien'a, amu disu, atunci aceea, cumca Mai. S'a anticipative in propuse-tiunile regimului, care se tramitu dietei, de si acelea se tramitu cu voia si cu scirea Maiest. Sale, totusi Maiest. S'a anticipative voia s'a nu si o dechiara, fora Maiest. S'a dupa-ce inalt'a dieta 'si va tramite operatulu seu desbatutu inaintea Maiest. Sale spre intarir6, atunci candu va veni intrebarea definitiv'a, voia Mai. Sale se va cun6sce mai bine din confirmarea acestui art. de lege. Amu disu atunci, ca vomu face aceea, ce vomu afl6, ca va fi mai bine. Acumu articolulu acela de lege s'a asternutu Maiest. Sale spre confirmare si Maiest. S'a s'a induratu alu revej6, facundu o schimbare in privinti'a locului resiedintiei acestui tribunalu, intr'acolo, ca si a dechiaratu vointi'a lasandu celelalte

in locu, pe care le amu adusu in acelu art. de lege si pentru-ce noi pré aduncu damu multiamita Maiest. Sale ca lea acceptatu si confirmatu. Marita casa! Eu sumu ovinteloru mele, care leamu graitu atunci si acumu partinitoriu. Incatu e voi'a mea, trebuie se marturisescu si acumu, ca eu din multe cause momentóse ale poporului ardelénu mai seracu asi fi doritu din tóta anim'a cá tribunalulu supremu judeciale se remana in patri'a nóstra; inse acum stamu pe altu terenu cu art. de lege confirmatu de Mai. S'a, unde ni se pomenesce, cumca dreptulu corónei e acela, in catu Mai. S'a in puterea acestui dreptu póte hatari asupr'a locului resiedintiei trib. supremu. Asia dara vedemu, cumca voi'a Mai. Sale e aceea, cumca tribunalulu supremu se 'si aiba, loculu seu de resiedintia in Vien'a. Marita casa! Déca aceste dóue: dreptulu corónei si voi'a Mai. Sale nu aru stá inaintea mea, inaintea caror'a eu totudeun'a si in tóta viati'a mea si pururea voiu plecá cu umilintia capulu meu, atunci eu cu buna séma propusetiunea mea cea d'antaia o asiú tiené, cá tribunalulu supremu se remana a-oi, éra dupa-ce dreptulu corónei se arata si se desvalesce voi'a Mai. Sale, socotescu, ca . . . noi vomu face aceea, ce este mai bine. Asia eu vedu, cumca fapta cea mai buna si mai loiala a nóstra va fi aceea, cá noi se plecamu capulu dreptului corónei si voiei Mai. Sale; si asia eu dechiaru, cumca articululu acest'a de lege, asia precum a venitu acest'a confirmatu, se lu primimu, pentru-ca nu este nóua propusu, cá selu desbatemu mai de parte. 'Si asia dara dechiaru, ca eu primescu intru tóta estensiunea lui acestu articulu confirmatu, simi ieau in drasnéla a recomandá, cá intréga marit'a casa selu primésca. (Bravo! din centru).

Urmédia dupa acést'a mai multi vorbitori escelenti, si anume Binder, Gaetanu, C. Schmidt, Obert, Gull, Rannicher, Balomiri, Branu de Lemény, Dr. Teutsch. inse desbaterea se invertesce mai multu pre longa intrebarea formalá, asupr'a proiectului lui Zimmermann de catu asupr'a obiectului dilei, ad. ca este acela a se luá in desbatere cá o propunere la ordinea dilei séu este o propunere de sene statatóre.

Cei mai multi oratori apera cu focu propunerea lui Zimmermann motivandu, ca ea nu e de sene statatóre, ci sta in legatura cu obiectulu desbaterii, si dechiara, ca prin reieptarea ei s'aru restringe, vatamá dreptulu dietei si libertatea pertractariloru dietale, care dupa art. XI din 1791 e libera.

Zimmermann de nou 'si apera propunerea s'a si dice: „Eu inca amu cetitu propunerile, a caroru primire se ascépta dela noi si dechiaru oblu, ca eu nu voiu dá neci candu in voirea mea la introducerea acelu napoleonismu, pre carelu vedemu in Franci'a, unde ministru apasa pre prefecti, prefectii pre maire, si mairele pre comuna si asia vinu toti in misicare, cá candu ar' fi papusi legate pe drotu. Dloru! eu concedu, ca giurstarile nu sunt asia, cá in altu locu, de aceea neci nu voiu propune, cá se se introduca o chablóna, care in altu locu s'au aflatu de buna, dara la caus'a acést'a totusi trebuie se ne uitamu odata in ochi. Acést'a este caus'a pentru-ce amu facutu propunerea.“

Acsepte Severu: Multu onorat: dle presiedinte! Onorati domni!

„Nitimur in vetitum, semper cupimus negata haberi,“ e unu proverbiiu vechiu, care s'a aplicatu pana acum mai cu séma la copii, intre cari mi se pare, ca se numera si multi dintre noi. (Strigari: o ho! o ho! din tóte partile).

Elnök: Meltóztassék magát kifejezéseiben mérsékelni. Épen nem helyeselhető, hogy a képviselő ur első beszédet ily mondon kezdi. (Helyeslés).

Acsepte: N'amu intielesu dle presiedinte. (Ilaritate).

Elnök: Azt mondtam, hogy meltóztassék mérséklettel és szorasan a tárgyhöz szólani. (Helyeslés).

Acsepte: Mai antaiu me rogu dloru, se nu asceptati dela mene vr'o cuventare frumósa, vr'o cuventare oratorica, de care s'au tienutu astadi aici mai multe, pentru-ca eu sum mai multu omulu fapteloru, de catu alu vorbeloru; apoi éra se me iertati, de cumva in cuventarea mea me voiu scapá cu vr'unu glasu mai mare, pentru-ca cuventarea mea e cá unu riuletiiu de munte, care la inceputu curge linu, dara curgundu printre stanoi si pedeci si maritu de elemente se schimba intr'unu torrente iute si grabnicu, care strica economiei pe de o parte, inse de alta parte ajuta industriei. si asia dara stricarea economiei din partea s'a e numai la parere.

Fiindu la obiectulu desbaterii ve rogu dloru, cá s'a me iertati de cumva nu voiu sci eu tocm'a asié de bine ordinea dietale si alte ordine ale ei, precum le soiti dvóstra, pentru-ca de si amu preceptitu eu acést'a ordine din capulu locului, de si amu petreoutu tóte vorbirile si lucrarile dvóstre de pana

acum, cu cea mai incordata luare a minte, totusi din depártarea in care amu fostu tienutu — chiaru si cu vointi'a dv., nu amu pututu . . . (O ho! o ho!)

Elnök: Ujólág kérem, méltóztassék a napirenden levő tárgyra szoritkozni.

Acsepte: A dologhoz szólok.

Elnök: Oly tárgyhöz, mely napirenden nincs, senki-nek sem engedhetek szót, s így a kepv. urnak sem. Méltóztassék csak is a napirenden lévő tárggyal foglalkozni.

Acsepte: Siese idei mari sunt dloru, care au bantuitu si voru mai bantui lumea: libertatea si despotismulu, religiuena si atheismulu, contopirea popóreloru si a natiuniloru, si independenti'a si sustienerea loru. Eu fora de a esplicá ordinea dietale asia, precum vedu ca o scie esplicá centrulu, in care m'amu pusu ou cugetu, si anume pentru-ca l'amu vedutu liberalu, numai din punctu de vedere alu libertatei, pre carea o a prochiama tu si insusi monarchulu nostru de pre tronu, sum pentru propunerea dlui reg. Zimmermann, pre care eu l'am respectatu de multu, si pre care astadi trebuie se 'lu respectezu de totu, 'si 'mi pare fórte reu, ca fratii miei de unu sange se vedu, ca nu au preceptutu acést'a propunere. (Voci o hó! o ho!)

Presied.: „Acum me jafu a 3 óra silitu a admoné pe dn. deputatu, cá se binevoiesci a lasa de o parte personalitatile“; si repetendui atingerile de mai susu dice, ca in fine va fi silitu ai denega cuventulu. (Élénk helyeslés).

Acsepte: Domnule presiedinte! Acést'a nu va fi de lipsa, pentru-ca eu amu incheiatu. Amu primitu propunerea dlui Zimmermann in totu intielesulu si intregulu cuventului si o voiu sprigini la tempulu seu.

Presied provóca dupa acést'a de repetite ori pre inalt'a casa, ca voiesce a aduce la intrebarea de spriginire propunerea dlui reg. Zimmermann si in contr'a convictiunei sale. — (Propunerea se spriginisce). (Va urmă).

In desbaterea speciala d. 21 si 23 s'a primitu en blocu totu art. de lege cum l'a modificatu Maiestatea S'a. In 24 se desbatù asupr'a representatiunei pentru imbunarea legeri de reorutare.

Protocolulu

ce s'a luatu in siedinti'a comitetului Asociatiunei transilvane, tienuta in 6 Septembrie cal. nou. (Capetu).

§ 49. In siedinti'a II a adunarei gen. tienuta in 2 Augustu a. c. p. 16 in loculu dlui Ioane Brote, — carele si arata absolut'a nepotentia de a mai poté functiuná in postulu de casieru alu Asoc. — se alese dn. capitanu in pensiune Const. Stejaru; deci comitetulu aflá cu cale a decide:

cá nou denumitului casieru se i se dè decretu de denu-mire, cu acea provocare, eá in present'i'a unei comisiuni denumite in persónele dloru membri suplenti ai comitetului: Zach. Boiu si Nic. Cristea, s'a iè in primire pre longa unu inventariu formalu, tóte efectele, actele si documentele casei Asoc., incunosciantandu-se despre acést'a si fostulu casieru I. Brote, carele va avé de a face transpunerea.

§ 50. Dn. capelanu din Abrudu Dionisiu Adamoviciu prin scrisórea s'a de dto 29 Maiu a. c. referéza, cumca veduv'a Ann'a Kolosy cei 1000 galb., daruiti in folosulu ajutorarei aloru 3—4 tieneri dintre muntii apuseni, nu i-a daruitu in primirea Asoc., ci deadreptulu in primirea Esc. Sale dlui episcopu Andreiu br. de Siagun'a.

Se ia spre sciintia, cu aceea, ca in urm'a acestei incunosciantari. decisiunea comitetului adusa in siedinti'a din 7 Iuniu a. c. § 33, prin acést'a se revóca, incunosciantandu-se totu deodata si advocatulu Asoc. in ast'a cauza, dn. M. Nicol'a.

§ 51. La propunerea secr. II, se denumescu de colectoru ai Asociatiunei, domnii: Ioane Bartolomeiu adjunctu de conceptu la cancelari'a aulico-transilvana pentru Vien'a, dn. Petru Popu, vicariu foraneu pentru Hatiegu si dd. prot. Georgiu Bercianu si Nic. Popoviciu pentru Orasti'a.

Secretariulu se insarcinésa, nou denumitiloru dni colectoru ale espedá resp. decrete.

§ 52. Aducundu secretariulu II inainte lips'a de diplome tiparite pentru unii membri ai Asoc., comitetulu decide:

cá se se tiparésca diplome in 1000 de ecsemplarie, ér' protocolulu adunarei gen. tienute la Hatiegu in 1—2 Aug., in 500 ecsempl.

§ 53. Aducundu pre tapetu cestiunea, ca cum se se asecuraze pe viitoriu fondulu Asoc., de óre-ce cu dorere s'a observatu pan' acum, cumca membrii ord. ai Asoc., in locu de a se imulti cu numerulu, se imputinésa pre tempu ce

ce merge: asia comitetulu la propunerea dlui archimandritu si membru alu comitetului, Ioane Popasu, afla de lipsa a decide:

cá toti acei dd. membri ord. ai Asoc. cari se afla in restantie cu platirea tacseloru anuali dela prim'a loru inscriere cá membri, se fia prin dnii colectori resp. pofiti prin bilete anumite, cá pre longa cuitantii oferite se binevoiésca a respunde tacsele restante, si numai acei membrii ord. se voru considerá de a fi repasiti din Asociatiune, cari si aru dá dechiaratiunea in scrisu despre repasirea s'a.

§ 54. D. v.-presiedinte alu Asoc. Tim. Cipariu propune cá comitetulu Asociatiunei se-si ia voia a rogá pre Esc. S'a dn. ministru de statu cav. de Schmerling, cá se aiba bunatate a face dispunere, cá din partea academiei de sciintie din Vien'a se se tramitia cate unu ecsemplariu din actele aceleia si pentru bibliotec'a Asoc. transilvane. Asemene se se róge si institutul c. r. geologicu din Vien'a pentru tramiterea unu ecsemplariu din actele si opurile sale.

Conclusu. Propunerile Rm. dn. v.-presiedinte se priimescu cu placere, si se radica la valóre de conclusu alu comitetului Asociatiunei, cu acea dechiarare, ca Asoc. inca va servi din parte-si numiteloru asiediaminte ou cate unu ecsemplariu din actele sale.

§ 55. Dn. controloru Alecs. Bacu propune castigarea columnei Traiane in folosulu bibliotecii Asociatiunei.

Conclusu. Propunerea se priimesce, si dn. propunatoriu e pofitu a luá dispositiunile necesarie pentru procurarea aceleia.

§ 56. In urma secretariatulu reportéza despre sumele incurse la fondulu Asoc. dela siedinti'a din urma a comitetului, cu acea observare, ca acelea s'au publicatu in „Telegrafulu Romanu.“

Se ia spre sciintia.

§ 57. Dn. v.-presiedinte presentéza nescai carticele daruite in folosulu bibliotecii Asoc. din partea dlui Stefanu Torm'a.

I se esprime multumita din partea comitetului.

Cu acestea siedinti'a comitetului Asoc. s'a incheiatu pre la 1 óra dupa amédi

T. Cipariu m. p.

Ioane V. Rusu m. p.

secretariulu II.

v.-presiedinte.

Calatori'a Mai. Sale imperatului.

In 19 demanéti'a porni Mai. S'a cu comitiv'a pe la Bruk, la Laita, la Mosionu, de aici la Jaurinu, unde poporulu in suma mare intempinà pe Mai. S'a cu „Se traiésca“ si poporimca fù salutata de Mai. S'a. Pe la 6 óre si 50 min. sosi la Comarcniu, de unde trecù la Nagy Igmánd, unde fù primitu de inspectorulu ergeliei, de oficiali, preotime si locuitori ou celu mai cuvenitu omagiu, si de a-ci trase catra Kis-Bér pela Babalna, unde fù primitu de generalulu de artileria c. Coronini. Sosindu in Kis-Bér binevoi a cercetá starea ergeliei. In 20 la 8 óre intre manifestatiuni entusiastice intrà in Comaromiu, unde primi mai multe visite de magnati, episc., oficiali. La mas'a intre multi magnati éra si primatele, gubern. Ungariei, gen. c. c. Coronini. Sér'a se re'tórse Mai. S'a la Schönbrunn. In Bud'a se desiartara tunuri candu trecea Mai. S'a graniti'a in Ungari'a.

Cronic'a. Un'a conventiune intre Franci'a si Itali'a: cumca ceea 'si va retrage in 2 ani trupele dia Rom'a, ér' Itali'a va apará terit. Papei de ori-ce invasiuni italiene si va luá Florenti'a de capitale. — In Turinu cravalu pentru Florenti'a.

ROMANTA. Monastirile in- si neinchinat!

S'ar' paré cuiua la anteia privire, ca cititorii romani din tierile monarchiei austriace n'ar' avé neci in clinu neci in maneca ou cestiunea monastiriloru moldavo-romanesi. Acésta parere inse ese cá ratacita, indatace vomu afla incai atata, ca pre catu a tenuity starea de servitute atatu religiósca catu si nationala mai anume a romaniloru transilvani, adica pana la 1848 multime de juni si barbati romani ardeleni isi cautá si aflá scutéla si pausu prin monastirile moldavo-romanesi; multi din aceeasi au ajunsu si la ranguri mai 'nalte in hierarchi'a resariténa, ér' in unele monastire aflai ca economulu si egumenulu era ardeléni; numai dela monastirile inchinat ardeleni era pre catu se potea totudeauna departati.

Ci cestiunea monastiriloru moldavo-romanesi are a ne interesa si, pre noi inca si din punctulu de vedere alu culturei generale. Care póte fi adeverat'a, genuin'a causa legala, pentru-cá monastirile unei tieri se se supuna la o regula noua, séu se se desfiintiese ou totulu? Respunsu: coruptiunea, putrediunea morala. Spre care scopu trebuie se se întórca averile monastiriloru desfiintiate? Respunsu:

prin alte mani mai curate (déca se afla mai curate) si 'naintarea ou totu-adinsulu a culturei celei adeverate morale si relegiósse, carea singura póte garanta mai bine de oatu ori-ce in lumea atatu securitatea catu si prosperitatea natiunii si a statului. Totu ce este afara din acelu scopu este abusu, neleguire, furtu, rapire. De nu se va tiené acelu scopu pururea inaintea ochiloru, opiniunea publica mai curundu séu mai tardiu se va întórce de siguru in contr'a acelor cari voru fi desfiintiatu monastirile. Nemini nu voiesce cá asupr'a averiloru tierii puse ordinióra sub protectiunea relegii se 'si schimbe numai unii predatori rolele. Veniturile monastiriloru moldavo-romanesi se 'sue la multe milióne. Natiunea pretinde cu totu dreptulu, si Europ'a astépta dela legislativ'a si dela regimulu Moldavo-Romaniei, cá in administrarea acelor venituri se se introduca economi'a cea mai intielépta, cá veniturile se se intrebuintiese fórte bine si inca neci fostii membrii ai monastiriloru se nu fia aruncati intre drumuri neci lasati a remané peritori de fóme. Se si ia sam'a pré bine acei cari stau astadi in capulu afaceriloru publice, ca de si se aflara mosii fórte multe si bogate in manile calugariloru, a le caroru venituri s'au intrebuintiatu in partea loru cea mai mare fórte reu si cu totulu in contr'a vointii si scopulu primitivu alu fundatoriloru, totusi mai sunt in tierile romanesi ómeni multi, cari tienu ca neci-decum nu a fostu bine a le lua din manile calugariloru si ale secularisa, din cauza mai vertosu ca la unu casu de subjugare straina unu altu statu strainu ar' pune man'a cu atatu mai usioru pe asemenea mosii, le ar' confisca si le-ar' da in proprietate straina, precum face de es. tocma si astadi Rusi'a ou mosiele din Poloni'a, precum s'a facutu in Bucovin'a si in Besarabi'a etc. Nu ca dóra noi amu pune ceva pretiu pe asemenea argumente, pentru-ca noi scimu pré bine, cumca oile numerate inca le mananca lupulu, ca unu subjugatoru lacomu si rapitoru iti confisca nu numai mosii besericesci, ci si icónele, statuele, besericele ohiaru, pe care le prefacu in magazine, armamentarie, casarme, pana si in graduri de cai dupa cum ii place lui; ce se faci inse credintiei glóteloru care inca totu mai tienu mortisiu, ca ori-ce vei pune sub proteptiunea bisericiei se póte pastra mai siguru si mai indelungatu; ce vei face earasi multimii nenumerate a acelor clase de ómeni care 'si tienea viéti'a loru pe longa monastiri si cum amu dice din grati'a proestosiloru? Credu ca nimini nu va avé placere de a aduce pe asemenea ómeni la desperatiunea celoru din provinci'a Vendome in Franci'a in decursulu revolutiunii din secululu trecut.

„Demboviti'a“ provóca pe regimu in unulu din Nrii sei óa se faca ori-ce va sci, se sacrifice ori si oatu, numai se puna odata capetu cestiunii monastiriloru inchinat si déca aceleasi „nu se potu rescumpara su milióne, se se rescumpere cu 100 milióne,“ adica se se numere calugariloru greci ori cati bani, numai se se lase de pretensiune la próprietatea aceloru monastiri, a mosiloru si a venituriloru acelorasi.

Mare pecatu si rusine acea cestiune a monastiriloru inchinat in Moldavo-Romania; mare blastamu acela, ca nu numai Pórt'a, ci si tóte poterile mari europene se tienu in dreptulu loru de a se amesteca la acea cestiune, de a freca regimulu moldavo-romanesu din acea cauza hrénu sub nasu acum cá si nainte cu 20 si cu 30 de ani. Si care e temeiulu mai de frunte, séu déca mai vrei numai, numai pretesulu acelu amestecu categoricu? Ati cititu si auditu cu totii: Cá veniturile aceloru monastiri se nu fia predate (jafuite, furate, reu intrebuintiate). Boieriloru adica moldavo-romanesi le-a esitu in tóta Europ'a nume de predatori si resipitori (prodignes et dissipateurs). Prin urmare eata totu in acésta cauza unu felu de tutoratu séu ouratela europén'a fórte rusinatóre asupr'a tieriloru romanesi.

Dela reformatiunea luterano-calvina adica cam de 340 ani incóce s'au confiscatu in tierile europene monastiri, biserici si mosii nenumerate, eara veniturile loru s'au intorsu pentru alte scopuri; istori'a inse ne spune, cá si in alte tieri pe la inceputu o parte din venituri apucase pe cape rape, eara mai alesu in Franci'a cativa comisari de ai conventulu revolutiunariu se portara ouratu cá nisce lotri (hoti) de drumuri, rapindu din veniturile monastiriloru confiscate pe sama statului, pre oatu numai potea pe sam'a loru. Totu asemenea talharia se urmase aici in Transilvani'a asupr'a monastiriloru romanesi orientale si asupr'a celoru catolice, care fusera confiscate atatu in dilele Isabelei catu si mai tardiu. Inse si in Franci'a si pe la noi si pe airea din asemenea, cause s'a versatu si sange. Se pare ca diplomati'a européna de astadi a invatiatu din esemplele istorice, prin urmare ea cu tutoratulu seu ar' voi a evita in Principatele unite scene turburóse

si sangeróse, care inca preste acea ar' mai lua si caracteru religiosu.

De n'ar' mai fi alta cauza, pentru care camer'a legislativa a Principatelor unite se se adune catu mai curundu, cauz'a monastirilor si anume acelor inchinate, cum si tóta modalitatea administrarii veniturilor este prea de ajunsu, pentru cá tiér'a se grabésca din tóte poterile sale la deslegarea si respective regularea aceleiasi. Amu dis'o si cu alta ocaziune, o repetim si acum, ca cestiunea monastirilor e de o natura de a periclita chiaru autonomi'a Moldavo-Romaniei.

ad 12916—1864.

Insciintiare de licitatie.

In urmare emisului inaltului cesaro-regiu ministeriu de finantia din 30 Maiu 1863, Nr. 26185/1349, din partea directiunii finantiale c. r. a tieriei Ardélului se pone la vendiare pe calea licitatiei publice, pe longa rezervarea aplacidarei inaltului c. r. ministeriu de finantia, cas'a de pe piati'a mica din Sabiiu (asia numita a lui Hartinek) proprietate a inaltului erariu, cu numerulu 409

1) Cas'a cu numerulu 409 cuprinde in sene 22 incaperi, parte odai de locuitu, parte cucne si camere etc. Apoi unu celariu cu 6 despartituri si depositóre de lemne. Cas'a se póte vedé ori si candu, si iubitorii de a licitá au spre scopuln acest'a a se indreptá in persóna la economatulu directiunii de finantia c. r. a tieriei suptu indatinatele óre de oficiu aici.

2) Cas'a se va striga pe temelulu pretiurei eruite cu pretiulu de 11582 fl. 91 cr., adica unuspredece mii cinci sute optudieci si doi fiorini 91 cr. v. a.

3) Licitatiunea se face aici in 7 Noembre 1864 in sal'a consiliului directiunii de finantia c. r. a tieriei, cas'a numerulu 189, dela 9 óre demaneti'a, pana punctu 12 óre de amecadiadi.

4) La licitatie se admite veri-cine, care se póte cu valóre de dreptu obligá.

Strainii (din afara) au a 'si documentá destoinici'a s'a personala spre a inchei'a trebi de dreptu.

Cine licitéza pentru vre-unulu alu treilea are a presentá una plenipotentia legalisata dupa formele juridice facuta pentru actulu acest'a.

Déca cumva mai multi laolalta licitéza intr'un'a, ei toti sunt solidarminle obligati prin acést'a.

5) La licitatie vorbala, veri-care vré a luá parte la ea, are a depune cá vadium la comisiunea de licitatie una a diecea parte din pretiulu strigarei séu in bani gata séu in hartii de pretiu austriace aruncatóre de interesu si sanatóre pe celu ce le aduce, a caroru cursu se notéze oficialuminte la burs'a vienesa, si care se voru computá dupa cursulu diornalu vienesu celu mai din urma, si are a subscrie insciintierea acést'a dimpreuna cu conditiunile vendiarei spre dovada, ca se supune acelor'a.

6) Cas'a nu se va lasá venduta cu pretiu mai diosu de sum'a pretiurei, care s'a semnalisatu la strigare.

Vadiulu de diece procentu depusu de catra cumparatoriu, dupa-ee va sosi in diosu inalt'a ratificatiune a actului de licitatie, se va socoti in sum'a cumpararei, inse in casu, candu ratificatiunea inalta nu ar' urmá, se va inapoiá proprietariulu, cumparatoriu are a se multumi cu retragerea si cu terminulu defiptu in § 862 alu Cod. de L. c. g. (a. b. G. B.)

7) Pretiulu casei 'lu póte depune cumparatoriu séu deodata in bani numerati, candu i se va predá cas'a, ceea ce va urmá indata ce va sosi ratificatiunea actului de licitatie, séu póte se se depuna in trei rate egale si anumitu asia, in catu rat'a d'antaia se se platésca indata, candu i se va predá cas'a, a dou'a rata la finea anului primu, si a treia rata la decurgerea anului alu doilea computatu dela primirea casei.

In casulu din urma inse are cumparatoriu a plati si interesulu de cinci procente, care va cadé pe rat'a a duo'a si a treia si spre securanti'a inaltului erariu va avé a mediuloci intabularea loru pe spesele proprie pe cas'a num. 409 primo loco, si are a documentá acést'a aici la directiunea de finantia c. r. a tieriei inainte de primirea casei. Dela diu'a predarei incepundu tóte folósele, drepturile, oblegamentile si spesele casei comparate trecu la cumparatoriu.

8) Se voru primi si oferte in scrisu, care totusi pana in 6 Nov. 1864 sér'a la 6 óre cauta se fia sosite la presidiulu directiunii finantiale c. r. in Sabiiu.

Ofertele trebue se fia sigilate si pe coperta se fia prevediute cu insemnarea: „Ofertu pentru cas'a erariala Nr. 409 in Sabiiu“ si au se cuprinda:

a) numele si conumele, apoi caracterulu si locuinti'a oferitoriulu cu dechiararea, cumca e majorénu;

b) oferirea esprimata in cifre si in scrisóre in moneta austriaca;

c) dechiararea, ca oferentulu cunósce bine conditiunile licitatiei si ale vendiarei, si ca se supune acelor'a;

d) vrendu mai multe persóne in compania a face vre unu ofertu, si intr'acest'a a se respicá ecpresu, cumca cá coindatoriti in solidum si adica unulu pentru toti si toti pentru unulu se deoblega facia cu c. r. erariu la implinirea conditiunilor cumpararei;

e) in fine ori-ce ofertu are nevoia a fi prevediutu cu diece procentu vadium (punctu 5).

9) Ofertele in scrisu se voru deschide indata dupa incheierea licitatiei verbale.

In casu, candu ofertulu respicatu in cifre si scrisóre nu se va potri laolalta, atunci se va privi celu mai favorabilu de celu anumitu.

Intre ofertele egale facute in scrisu decide sórtea. Oferitoriulu e oblegatu prin ofertulu seu a incheiá si indeplini contractulu de comparare, si inainte de ce aru sosi in diosu si i s'ar' inmana otarirea nu se póte retrage dela primirea ofertului seu.

10) Contractulu de vindere si cumparare se va incheiá cu cumparatoriulu pe temelulu conditiunilor acestoru de licitatie, dupa tóta formalitatea, inainte de a i se predá cas'a sub numerulu 409.

Sabiiu in 9. Septemb. 1864.
1—3 C. r. directiune finantiala provinc pentru Transilvani'a.

Nr. 1423—1864.

CONCURSU.

Spre ocuparea statiunii notariale in comun'a Toplitia rom.; — cu care este impreunata si collectoria de dare imperatésca, precum si rectificarea starei de posesiune, resp. regularea tienerei in evidentia a provisoriuului de contributiunea pamentului, — se deschide prin acést'a concursu. —

Cu acestu postu e impreunatu unu salariu anualu de 440 fl. v. a. si cartieru liberu; — apoi pentru tienerea evidentiei, de fia-care partiela, ce va debui in schimbata, cate 10 cr. v. a. —

Competitorii la acést'a statiune voru avé de asi tramite chartiele sale in asta privire la oficiolatalu subscriu in restempu de 4 septemani, dovedindu cu documinte destoinice:

- 1) O portare politica si morala nepatata.
 - 2) Cunóscearea celoru 3 limbe ale patriei, si mal cu sama a celei romane.
 - 3) Servitiulu de pana acuma, si scienti'a manipulatiei in afacerile oficióse.
 - 4) Studiurile scolastice absolvite. —
- Dela oficiolatalu cercuale. Deda in 4 Septemb. 1864.

3—3 Iosifu Fin cu, jude cercuale.

Nrulu 26051 1864.

PUBLICATIUNE.

Dupa descoperirea inaltului presidiu alu cancelariei aulico-transilvana, s'a defiptu de catra inaltele locuri centrali tacs'a de liberare dela militia pre anulu 1865 cu 1200 fl. — doue spre diece sute fl. v. a.

Ce prin acést'a se aduce la cunoscentia publica.

Sibiiu, in 7. Septemb. 1864.

3—3 Din siedinti'a guv. reg. alu marelui principatu Transilvani'a.

Indreptare. In Nr. tr. pag. 292 Not'a, seri'a 5 cetesce destoinicu (aptu); seri'a 7 candu ar' calca; seri'a 9 vrea in locu de vreu; seri'a 13 izbandésca in locu de izaindésca, ceea ce causase nepriceperea culegatoriulu. —

Respunsu: Cine nu tramite 3 fl. pe 1/4 de anu deplinu, nu va mai primi Nrii toti. Ecsemplare se afla dela inceputu multe. Inse pe viitoriu neci cu 1 ecsempl. nu se va tipari mai multu spre daun'a nereparabila. Dela 31 Iuliu numai 5 prenumeranti s'au mai adausu. **Cei** cu creditele se nu mai amane a tramite datori'a, ca-ce va suferi diurnalulu, — care fora pretiu anticipativu nu se tiparesce.

Cursurile la bursa in 26. Septemb. 1864 sta asia:

Galbini imperatéscei	—	—	5 fl. 48 cr. v.
Augsburg	—	—	115 " 50 "
London	—	—	115 " 40 "
Imprumutulu nationalu	—	—	79 " 20 "
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	71 " 05 "
Actiile bancului	—	—	772 " — "
" creditulu	—	—	183 " 80 "

Obligatii desarcinarii pamentulu in 22. Septemb. 1864:
Bani 71.75 — Marfa 72.25